

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 22.9.2006
KOM(2006)231 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Tematická strategie pro ochranu půdy

SEK(2006)620
SEK(2006)1165

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Tematická strategie pro ochranu půdy

(Text s významem pro EHP)

1. ÚVOD

Půdou se obecně rozumí svrchní vrstva zemské kůry, kterou tvoří minerální částice, organická hmota, voda, vzduch a živé organismy. Je to rozhraní mezi zemí, vzduchem a vodou a obsahuje většinu biosféry.

Tvorba půdy probíhá extrémně pomalu, a půdu proto lze v zásadě považovat za neobnovitelný zdroj. Půda nám poskytuje potraviny, biomasu a suroviny. Je základem lidských činností a krajiny, archivem historického dědictví a hraje ústřední úlohu jako stanoviště a genofond živočišných a rostlinných druhů. Uchovává, filtruje a přeměňuje mnoho látek, včetně vody, živin a uhlíku. Je to největší úložiště uhlíku na světě (1 500 gigatun). Tyto funkce, vzhledem ke své důležitosti pro životní prostředí i ze sociálně-ekonomického hlediska, potřebují ochranu.

Půda je velmi složitou a proměnnou složkou životního prostředí. V Evropě se vyskytuje přes 320 hlavních typů půdy a v rámci každého z nich existuje obrovská rozmanitost, pokud jde o fyzikální, chemické a biologické vlastnosti. Struktura půdy je klíčová při určení její schopnosti plnit své funkce. Jakékoli poškození její struktury rovněž poškozuje další složky životního prostředí a ekosystémy.

Půda je vystavena řadě degradačních procesů a hrozeb. Patří mezi ně eroze, úbytek organické hmoty, lokální a rozptýlená kontaminace, stavební zakrytí, utužování, pokles biologické rozmanitosti, zasolování, povodně a sesuvy. Kombinace několika takových hrozeb může v konečném důsledku vést v suchých nebo polosuchých klimatických podmínkách ke vzniku pouští.

Vzhledem k důležitosti půdy a nutnosti zabránit další degradaci půdy vyzval šestý akční program Společenství pro životní prostředí¹ k vypracování tematické strategie pro ochranu půdy (dále jen „strategie“).

Komise v roce 2002 jako první krok předložila sdělení², k němuž se příznivě vyjádřily ostatní orgány Evropské unie.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES ze dne 22. července 2002 o Šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí (Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1).

² KOM(2002) 179.

2. POSOUZENÍ SITUACE

2.1. Stav půdy v Evropě

Degradace půdy představuje v Evropě vážný problém. Za jeho vznikem nebo prohlubováním stojí lidská činnost, například nevhodné zemědělské a lesnické postupy, průmyslové činnosti, cestovní ruch, rozšiřování měst a průmyslových oblastí a výstavba. Tyto činnosti mají negativní dopad, neboť brání půdě vykonávat své mnohostranné funkce a služby pro člověka i ekosystémy. Výsledkem je snižování úrodnosti půdy, uvolňování uhlíku, úbytek biologické rozmanitosti, nižší kapacita zadržování vody, narušení koloběhu plynů a živin, jakož i horší odbourávání kontaminujících látek.

Degradace půdy má přímý dopad na kvalitu vody a ovzduší, biologickou rozmanitost a změny klimatu. Může rovněž poškozovat zdraví evropských občanů a ohrozit bezpečnost potravin a krmiv.

Ačkoli se procesy degradace půdy v různých členských státech značně liší a různé hrozby jsou různě závažné, degradace půdy je záležitostí celé EU.

- Odhaduje se, že 115 milionů hektarů neboli 12 % celkové rozlohy Evropy je vystaveno erozi vodou a 42 milionů hektarů podléhá erozi větrem³.
- Odhadem 45 % evropské půdy má malý obsah organické hmoty, zejména v jižní Evropě, ale také v některých oblastech ve Francii, ve Spojeném království a v Německu.
- Počet potenciálně kontaminovaných oblastí v zemích EU-25 se odhaduje na přibližně 3,5 milionu⁴.

Databáze územního pokrytí Corine⁵ ukazuje významné změny ve využívání území v Evropě, která mají dopad na půdu. V období od roku 1990 do roku 2000 se změnil způsob využívání na nejméně 2,8 % území Evropy, včetně významného růstu městských oblastí. Mezi členskými státy a regiony jsou velké rozdíly, přičemž podíl povrchu stavebně zakrytého v uvedeném období se pohybuje od 0,3 % do 10 %.

Z omezených údajů, které v současné době existují, je obtížné extrapolovat současné tendence do budoucnosti. Člověkem vyvolané síly, které jsou příčinou hrozeb, nicméně vykazují vzestupnou tendenci. Změny klimatu v podobě oteplování a extrémního počasí přispívají jak k uvolňování skleníkových plynů z půdy, tak ke hrozbám, jako jsou eroze, sesuvy, zasolování a úbytek organické hmoty. Všechny uvedené skutečnosti naznačují, že degradace půdy bude v Evropě pokračovat, možná dokonce rychleji.

Rozsáhlé důkazy ukazují, že většinu nákladů spojených s degradací půdy nenesou její bezprostřední uživatelé, ale často je nese společnost jako celek a subjekty od problematické lokality vzdálené.

³ EEA (Evropská agentura pro životní prostředí), 1995: Dobříšské hodnocení, kapitola 7 – Půda v evropském životním prostředí. Pokrývá evropský kontinent.

⁴ Viz posouzení dopadů.

⁵ <http://terrestrial.eionet.eu.int/CLC2000/docs/publications/corinescreen.pdf>.

2.2. Mezinárodní, evropské a vnitrostátní politické souvislosti

K ochraně půdy přispívají různé politiky Společenství, zejména politiky v oblasti životního prostředí (např. pokud jde o vzduch a vodu) a zemědělství (zemědělské prostředí a podmíněnost). Zemědělství může mít na stav půdy pozitivní účinky. Například některé postupy obhospodařování půdy, jako jsou ekologické a integrované zemědělství či extenzivní zemědělské postupy v horských oblastech, mohou udržovat a zkvalitňovat organickou hmotu v půdě a bránit sesuvům půdy. Ustanovení na podporu ochrany půdy jsou však roztroušena do mnoha oblastí a vzhledem k tomu, že často slouží k ochraně jiných složek životního prostředí nebo k podpoře jiných cílů, nepředstavují soudržnou politiku ochrany půdy. To znamená, že i kdyby se stávající politiky využívaly v plné míře, zdaleka nepokryjí veškerou půdu a všechny známé hrozby. Degradace půdy proto pokračuje.

Od přijetí sdělení z roku 2002 bylo vynaloženo úsilí na zajištění, aby nedávno přijaté iniciativy v rámci politiky životního prostředí, které se týkají odpadů, vody, vzduchu, změn klimatu, chemických látek, povodní, biologické rozmanitosti a odpovědnosti za životní prostředí, nadále přispívaly ke zlepšování ochrany půdy. Zejména směrnice o odpovědnosti za životní prostředí⁶ vytváří harmonizovaný rámec pro používání režimu odpovědnosti v celé EU, kdekoli kontaminace půdy představuje významné riziko pro lidské zdraví. Nepoužije se však na historickou kontaminaci nebo na škody, ke kterým došlo před jejím vstupem v platnost. Členské státy přistupují k ochraně půdy značně rozdílně. Devět členských států má zvláštní právní předpisy týkající se ochrany půdy. Tyto předpisy se však často týkají pouze jedné konkrétní hrozby, například kontaminace půdy, a neposkytují vždy soudržný rámec pro ochranu.

Zvýšené povědomí o důležitosti ochrany půdy na mezinárodní úrovni odráží revize Charty Rady Evropy o ochraně a udržitelném obhospodařování půdy z roku 2003.

Všechny členské státy i Společenství jsou stranami Úmluvy Organizace spojených národů o boji proti desertifikaci (UNCCD). Některé středomořské země a většina nových členských států jsou dotčenými stranami, a tudíž v nich probíhá proces přijímání regionálních a vnitrostátních akčních programů boje proti desertifikaci.

Protokol o ochraně půdy k Alpské úmluvě usiluje o zachování ekologických funkcí půdy, zabránění degradaci půdy a zajištění rozumného využívání půdy v tomto regionu.

Kjótský protokol zdůrazňuje, že půda je významným úložištěm uhlíku, které je třeba všemožně chránit a rozšiřovat. Sekvestrace uhlíku v zemědělské půdě prostřednictvím některých postupů obhospodařování půdy může přispívat ke zmírnění změn klimatu. Pracovní skupina pro propady související se zemědělskou půdou v rámci Evropského programu pro změnu klimatu (ECCP) odhadla tento potenciál na 1,5 až 1,7 % antropogenních emisí CO₂ v období prvního závazku⁷ v rámci Kjótského protokolu.

Úmluva o biologické rozmanitosti (UNCBD) označila biologickou rozmanitost půdy za oblast, která vyžaduje zvláštní pozornost. Byla zřízena Mezinárodní iniciativa pro uchování a udržitelné využívání biologické rozmanitosti půdy.

Několik zemí, včetně Spojených států amerických, Japonska, Kanady, Austrálie, Brazílie a několika rozvojových zemí, stanovilo politiky ochrany půdy, které zahrnují právní předpisy,

⁶ Směrnice 2004/35/ES (Úř. věst L 143, 30.4.2004, s. 56).

⁷ Viz: http://europa.eu.int/comm/environment/climat/pdf/finalreport_agricsoils.pdf.

návodné dokumenty, systémy monitorování, určování rizikových oblastí, inventarizaci, sanační programy a mechanismy financování pro kontaminované lokality, u kterých se nelze dopátrat odpovědné strany. Uvedené politiky zajišťují úroveň ochrany půdy srovnatelnou s přístupem, který podporuje tato strategie.

3. CÍL STRATEGIE

3.1. Zajištění udržitelného využívání půdy

Vzhledem k uvedeným souvislostem se Komise domnívá, že je zapotřebí ucelená strategie EU pro ochranu půdy. Tato strategie by měla zohlednit všechny různé funkce, které může půda plnit, její rozmanitost a složitost i rozsah různých degradačních procesů, kterým může podléhat, a uvážit také sociálně-ekonomická hlediska.

Celkovým cílem je ochrana a udržitelné využívání půdy na základě těchto hlavních zásad:

- (1) Zabránění další degradaci půdy a zachování jejích funkcí v případech:
 - kdy se půda a její funkce využívají, a je tedy nutná akce v oblasti využívání půdy a postupů obhospodařování, a
 - kdy půda funguje jako jímka/receptor účinků lidských činností nebo environmentálních jevů, a je tedy zapotřebí akce u zdroje.
- (2) Obnova degradované půdy na takovou funkční úroveň, která je slučitelná alespoň se současným a předpokládaným využíváním, a tedy rovněž uvážení dopadů obnovy půdy na náklady.

3.2. Úroveň zásahů

Pro dosažení těchto cílů jsou nezbytné akce na různých úrovních – místní, vnitrostátní i evropské. Akce na evropské úrovni je nezbytným doplňkem akcí na úrovni členských států vzhledem k následujícím skutečnostem⁸:

- **Degradace půdy má vliv na další oblasti životního prostředí**, pro které existují právní předpisy Společenství. Neschopnost ji ochránit podlomí v Evropě udržitelnost a dlouhodobou konkurenceschopnost. Půda je propojena s ovzduším a vodou takovým způsobem, že usměrňuje jejich kvalitu. Funkce půdy navíc nesmírně přispívají například k biologické rozmanitosti a ochraně moří, správě pobřeží a zmírnění klimatických změn.
- **Narušení fungování vnitřního trhu** – z velkých rozdílů mezi vnitrostátními režimy ochrany půdy, zejména pokud jde o kontaminaci půdy, občas vyplývají pro hospodářské subjekty značně rozdílné povinnosti, čímž se vytváří nerovnováha ve fixních nákladech těchto subjektů. Neexistence takových režimů a nejistota, pokud jde o rozsah degradace půdy, mohou v některých případech rovněž bránit investicím soukromého sektoru.

⁸ Podpůrné důkazy viz posouzení dopadů.

- **Přeshraniční dopad** – ačkoli je půda obecně nepohyblivá, není tomu tak úplně, a proto může mít degradace v jednom členském státě nebo regionu přeshraniční důsledky. Ztráty organické hmoty v půdě v jednom členském státě ztěžují dosažení cílů EU v rámci Kjótského protokolu. Usazeniny z masivní eroze zanášejí přehrady a poškozují infrastrukturu v jiné zemi dále po proudu. Kontaminované lokality znečišťují podzemní vody za hranicemi sousedících zemí. Je tedy nanejvýš důležité jednat u zdroje, aby se zabránilo škodám a nebyly nutné následné sanační akce, jinak může náklady na obnovení kvality životního prostředí nést jiný členský stát.
- **Bezpečnost potravin** – vstřebávání znečišťujících látek obsažených v půdě potravinářskými a krmnými plodinami a zvířaty produkujícími potraviny může mít významný dopad na bezpečnost krmiv a potravin, s nimiž se volně obchoduje na vnitřním trhu, tím, že v nich zvyšují úroveň znečišťujících látek; představuje to nebezpečí pro zdraví lidí a zvířat. Kroky provedené u zdroje a na evropské úrovni a zaměřené na zabránění znečištění nebo snížení jeho úrovně jsou nezbytným doplňkem striktních opatření a kontrol EU, uskutečňovaných s cílem zajistit bezpečnost krmiv a potravin.
- **Mezinárodní rozměr** – degradaci půdy se věnuje stále větší pozornost v mezinárodních dohodách a chartách. Pokud se zavede vhodný a soudržný rámec, který povede k lepším znalostem o půdě a lepšímu obhospodařování půdy, bude moci Evropská unie hrát vedoucí úlohu na mezinárodní úrovni, usnadňovat přenos know-how i technickou pomoc a současně zajistit konkurenceschopnost svých hospodářství.

Kroky podniknuté na úrovni EU budou mít také přidanou hodnotu, protože přispějí k ochraně zdraví evropských občanů, které může být různým způsobem poškozováno degradací půdy, například kvůli vystavení znečišťujícím látkám v půdě prostřednictvím přímého požití (dětmi na hřištích) nebo nepřímo (prostřednictvím kontaminace potravin nebo pitné vody). Stejně tak může docházet k úmrtím při sesuvech půdy.

Komise proto navrhuje stanovit cílenou politiku za účelem překlenutí propasti a zajištění ucelené ochrany půdy. Komise si je plně vědoma, že je přitom zapotřebí respektovat zásadu subsidiarity a zásadu přijímání rozhodnutí a akcí na úrovni k tomu nejvhodnější. Půda je ukázkovým příkladem nutnosti myslet globálně a jednat lokálně.

4. AKCE A PROSTŘEDKY

Strategii, kterou Komise navrhuje, tvoří čtyři klíčové pilíře:

- (1) rámcové právní předpisy, jejichž hlavním cílem je ochrana a udržitelné využívání půdy;
- (2) integrace ochrany půdy do tvorby a provádění politik členských států a Společenství;
- (3) zaplnění stávající mezery ve znalostech v určitých oblastech ochrany půdy prostřednictvím výzkumu podporovaného výzkumnými programy Společenství a členských států;

- (4) zvyšování povědomí veřejnosti o nutnosti chránit půdu.

4.1. Legislativní návrh

Po zhodnocení různých možností Komise navrhuje rámcovou směrnici jakožto nejlepší prostředek pro zajištění uceleného přístupu k ochraně půdy při plném respektování zásady subsidiarity. Členské státy budou muset přijmout zvláštní opatření k řešení hrozeb, jimž je půda vystavena, ale směrnice jim ponechá dostatek volnosti, pokud jde o způsob, jak tento požadavek provést. To znamená, že stanovení přijatelnosti rizika a úrovně ambicí, pokud jde o cíle, kterých má být dosaženo, jakož i volba opatření k dosažení těchto cílů zůstává na členských státech.

Tím se zohlední, že se některé hrozby, například eroze, úbytek organické hmoty, utužování, zasolování a sesuvy půdy⁹, vyskytují v konkrétních rizikových oblastech, které je třeba určit. Pro kontaminaci a stavební zakrytí je vhodnější vnitrostátní nebo regionální přístup. Návrh stanoví rámec pro přijímání plánů – na vhodné zeměpisné a správní úrovni – pro řešení hrozeb tam, kde se vyskytují.

4.1.1. Eroze, úbytek organické hmoty, zasolování, utužování a sesuvy půdy

Eroze, úbytek organické hmoty, zasolování, utužování a sesuvy půdy se řeší pomocí tohoto přístupu:

Navrhovaná směrnice bude od členských států vyžadovat, aby na základě společných prvků, které je třeba vzít v úvahu, určily rizikové oblasti, vytyčily pro tyto oblasti cíle snížení rizik a stanovily programová opatření k dosažení těchto cílů. Komise členským státům doporučuje, aby při určování rizikových oblastí použily stávající režimy monitorování. Časem lze vypracovat harmonizovanější přístup a metodiku monitorování s využitím probíhající práce na harmonizaci metodik v síti Evropského úřadu pro půdu. Přijatelnost rizika a opatření se budou lišit v závislosti na závažnosti degračních procesů, místních podmínkách a sociálně-ekonomických faktorech.

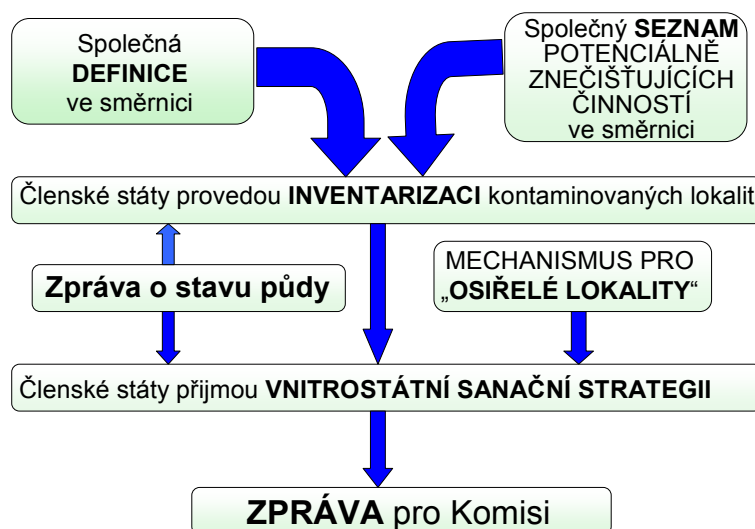
⁹ Povodněmi se zabývá samostatný návrh směrnice o vyhodnocování povodní a protipovodňových opatřeních (KOM(2006) 15).

Programy mohou stavět na opatřeních, která již byla realizována ve vnitrostátních souvislostech i v kontextu Společenství, například na podmíněnosti a rozvoji venkova v rámci Společné zemědělské politiky, souborech zásad správné zemědělské praxe a akčních programech podle směrnice o dusičnanech, na budoucích opatřeních v rámci plánů povodí pro rámcovou směrnici o vodě, na plánech řízení povodňových rizik, na národních programech pro lesy a udržitelných lesnických postupech a na opatřeních pro prevenci lesních požárů. Pokud jde o opatření k boji proti úbytku organické hmoty v půdě, nemají všechny typy organické hmoty potenciál k řešení této hrozby. Stabilní organická hmota je v kompostu a v hnoji a v mnohem menší míře v kalu z čistíren odpadních vod a v kejďě. Právě tato stabilní část přispívá ke shromažďování humusu v půdě, a tak zlepšuje její vlastnosti.

Při boji se souběžnými hrozbami budou členské státy moci přístupy volně kombinovat. To bude výhodné zejména pro členské státy, které řeší desertifikaci v rámci úmluvy UNCCD, a zabrání se tak duplikaci úsilí.

4.1.2. Kontaminace

Pokud jde o řízení kontaminace, předpokládá se přístup založený na tomto přístupu:

Na základě společné definice kontaminovaných lokalit (tj. lokalit, které představují významné riziko pro lidské zdraví a pro životní prostředí), jejího uplatňování členskými státy a společného seznamu potenciálně znečišťujících činností budou členské státy povinny určit kontaminované lokality na svém území a vypracovat vnitrostátní sanační strategii. Tato strategie bude založena na řádném a transparentním stanovení priorit jednotlivých lokalit určených k sanaci, a to s cílem snížit kontaminaci půdy i riziko, které kontaminace představuje, včetně mechanismu na financování sanace osiřelých lokalit. Tento přístup se doplní povinností prodávajícího a budoucího kupujícího poskytnout v případě transakcí týkajících se lokalit, kde probíhá nebo probíhala potenciálně kontaminující činnost, státní správě a druhé straně v transakci zprávu o stavu půdy. Směrnice se rovněž zabývá prevencí kontaminace prostřednictvím požadavku na omezení uvolňování nebezpečných látek do půdy.

4.1.3. Zakrytí

Za účelem dosažení rozumnějšího využívání půdy budou členské státy muset přijmout vhodná opatření k omezení stavebního zakrytí půdy, a to rekultivací bývalých průmyslových areálů

a zmírněním účinků stavebního zakrytí půdy pomocí technologií výstavby, které umožňují zachování co možná největšího množství funkcí půdy.

4.1.4. *Ostatní hrozby*

Směrnice se přímo nezabývá biologickou rozmanitostí půdy. Biologická rozmanitost bude mít obecně prospěch z akcí navržených v souvislosti s jinými hrozbami. Tím se přispěje k dosažení cíle, kterým je zastavení poklesu biologické rozmanitosti do roku 2010.

4.2. **Výzkum**

K zaplnění mezery ve znalostech o půdě a k posílení základů pro politiky je zapotřebí další výzkum. Komise se hodlá řídit doporučeními z konzultace zúčastněných stran, pokud jde o skupiny priorit:

- procesy, které jsou základem funkcí půdy (např. úloha půdy v globální bilanci CO₂ a v ochraně biologické rozmanitosti),
- prostorové a časové změny v půdních procesech,
- ekologické, ekonomické a sociální síly, které stojí za hrozbami, jimž je půda vystavena,
- faktory, které ovlivňují ekologické služby půdy,
- provozní postupy a technologie pro ochranu a obnovu půdy.

Návrh sedmého rámcového programu (2007–2013) obsahuje výzkum funkcí půdy jako součást prioritních oblastí „Životní prostředí“ a „Potraviny, zemědělství a biotechnologie“.

4.2.1. *Biologická rozmanitost*

O biologické rozmanitosti půdy není dostatek poznatků. Sedmý rámcový program se touto otázkou bude také zabývat, s cílem dosáhnout lepšího porozumění funkcím biologické rozmanitosti jako environmentální služby. Tento proces budování poznatků budou rovněž podporovat probíhající iniciativy v rámci Úmluvy o biologické rozmanitosti a programu Forest Focus.

4.3. **Integrace**

Politiky Společenství, mimo jiné v oblasti zemědělství, regionálního rozvoje, dopravy a výzkumu, mají na půdu významný dopad. Chceme-li dosáhnout cílů této strategie, musí se ochrana půdy více integrovat do ostatních oblastí politiky.

Komise předpokládá realizaci některých akcí popsaných v oddílu 6.

4.4. **Zvyšování povědomí**

Veřejnost má nízké povědomí o důležitosti ochrany půdy. K zaplnění této mezery jsou potřebná opatření na zlepšení znalostí a na výměnu informací a osvědčených postupů. Komise bude podporovat iniciativy, jako jsou například:

- široká distribuce Půdního atlasu Evropy a udržování webových stránek o půdě na adrese <http://eusoils.jrc.it>, které nabízejí **otevřený přístup k informacím o půdě v Evropě, jež jsou významné pro politiku**;
- pokračování Evropské letní akademie ve výzkumu půdy (European Summer School on Soil Survey), která nabízí zvláštní odbornou přípravu mladým výzkumným pracovníkům;
- podněcování iniciativ, jako je Evropský manifest o dědictví Země a geologické rozmanitosti;
- integrace poznatků o půdě a hledisek její ochrany do informačních kampaní a školení financovaných Společenstvím;
- případná ocenění za hospodaření s půdou;
- iniciativy v rámci UNCCD, zejména v roce 2006 – Mezinárodním roce pouští a desertifikace.

5. OČEKÁVANÝ DOPAD A VÝSLEDKY

Uvedená strategie byla předmětem posouzení dopadů a rozsáhlé konzultace zúčastněných stran. V rámci této práce byly analyzovány různé možnosti a související opatření, včetně nezávazných akcí, pružného nepreskriptivního právního rámce EU a právních předpisů týkajících se různých hrozeb, kterým je půda vystavena, a stanovících cíle a prostředky na úrovni EU.

Doporučení zúčastněných stran, stávající situace v oblasti ochrany půdy v EU, včetně politik a opatření zavedených v menšinovém počtu členských států, spolu s úhrnem nákladů spojených s degradací půdy, které vyvstanou k tíži společnosti, přesvědčily Komisi, že nejvhodnějším způsobem řešení ochrany půdy by byla pružná rámcová směrnice.

Posouzení dopadů provedené v souladu s pokyny Komise a na základě dostupných údajů ukazuje, že degradace půdy může stát až 38 miliard EUR ročně.

Náklady přímo odvozené z navrhované směrnice, které většinou vycházejí ze závazků určovat rizikové oblasti a inventarizovat kontaminované lokality, se v zemích EU-25 odhadují až na 290 milionů EUR ročně v prvních pěti letech a až na 240 milionů EUR v následujících 20 letech. Poté tyto náklady klesnou pod 2 miliony EUR ročně a ponese je převážně veřejná správa.

Přínosy těchto závazků vyplynou z lepších znalostí o rozsahu a lokalitách hrozeb, kterým je půda vystavena, což umožní přijímání lépe cílených a účinnějších opatření. Tyto přínosy nelze vyčíslit, neboť budou záviset na skutečném využití lepších znalostí.

Směrnice umožňuje členským státům stanovit si svou vlastní úroveň cílů a zvolit si taková opatření v rámci programů a sanačních strategií, která považují za nejvhodnější a nejhospodárnější. Náklady a přínosy budou tedy záviset na velikosti cílů a budou se rovněž lišit, pokud jde o rozsah, v jakém členské státy využijí k ochraně půdy možností, které jim nabízejí stávající právní předpisy, například podmíněnost v rámci společné zemědělské politiky.

Lze předvídat různé scénáře opatření založené na různě vysokých cílech. Všem scénářům je společné, že dodatečné náklady bude třeba začít vynakládat až kolem roku 2015 a dále a podle konečných rozhodnutí členských států je mohou nést buď uživatelé půdy a znečišťovatelé, nebo veřejná správa. Přínosy bude sdílet převážně společnost jako celek a řada hospodářských subjektů.

V příloze posouzení dopadů byly pro konkrétní středně až vysoce ambiciózní scénáře analyzovány sociální, ekonomické a environmentální dopady možných opatření, které by členské státy mohly přijmout.

Při posuzování možných dodatečných nákladů, zejména v předpokládaném scénáři, je třeba uvážit, že odhadované přínosy zcela jasně převažují nad náklady – tím spíše, že mnoho přínosů pro životní prostředí plynoucích ze služeb půdy, zejména zachování biologické rozmanitosti a zajištění koloběhu živin a plynů, nebylo možné do výpočtu zahrnout.

Směrnice navíc představuje první politický přístup na úrovni EU zaměřený na ochranu půdy a je navržena tak, aby chránila půdu, která je důležitým a v zásadě neobnovitelným zdrojem Evropské unie s celkovou rozlohou přibližně 400 milionů hektarů.

6. DALŠÍ KROKY

K zajištění, aby výše nastíněné akce byly prakticky realizovány, Komise:

- vypracuje výzvy k předkládání výzkumných projektů na podporu tvorby politik v souladu s cíli této strategie a do rozhodování začlení veškeré nové poznatky, které budou získány o biologické rozmanitosti půdy v roce 2006 a dále;
- v roce 2007 přezkoumá směrnici o kalcích z čistíren odpadních vod, jak bylo rovněž oznámeno v tematické strategii pro předcházení vzniku odpadů a jejich recyklaci¹⁰, aby zajistila, že navrácení živin do půdy při dalším omezování emisí nebezpečných látek bude maximálně přínosné;
- v roce 2007 přezkoumá směrnici o integrované prevenci a omezování znečištění¹¹, s cílem posílit hlediska ochrany půdy a prevence kontaminace, která jsou v ní zakotvena, a to zejména prozkoumáním možné harmonizace základní povinnosti zabránit jakémukoli riziku znečištění, navrátit místo provozu zařízení do „uspokojivého stavu“ a pravidelně monitorovat stav půdy v dané lokalitě;
- bude pečlivě monitorovat, zda je nutnost chránit půdu řádně zohledněna v plánech rozvoje venkova na období let 2007–2013 i let následujících;
- zkontroluje, jak k ochraně půdy přispívají minimální požadavky na dobrý zemědělský a ekologický stav stanovené členskými státy v souladu s článkem 5 a přílohou IV nařízení 1782/2003;
- v roce 2007 zahájí činnosti na vytvoření osvědčených postupů ke zmírňování negativních vlivů stavebního zakrytí na funkce půdy;

¹⁰ KOM(2005) 666.

¹¹ Směrnice 96/61/ES (Úř. věst L 257, 10.10.96, s. 26).

- ve spolupráci s členskými státy vypracuje společnou prováděcí strategii pro rámcovou směrnici a ostatní pilíře strategie, přičemž bude udržovat otevřený dialog s odborníky, kteří se účastnili konzultace zúčastněných stran. Bude tak moci zahájit činnosti na podporu členských států při určování a vypracovávání nejhospodárnějších opatření k dosažení cílů strategie. To také umožní lepší spolupráci mezi členskými státy při dosahování srovnatelných přístupů k ochraně půdy;
- vytvoří solidní přístup k řešení interakcí mezi ochranou půdy a změnami klimatu z hlediska výzkumu, ekonomiky a rozvoje venkova, aby se politiky v těchto oblastech vzájemně podporovaly;
- v roce 2009 posoudí možné součinnosti mezi opatřeními zaměřenými na ochranu a udržitelné využívání půdy a opatřeními začleněnými v plánech povodí podle směrnice o vodě;
- posoudí možné součinnosti mezi opatřeními zaměřenými na ochranu a udržitelné využívání půdy a opatřeními zaměřenými na ochranu pobřežních vod, včetně těch, které jsou začleněny do tematické strategie ochrany a zachování mořského prostředí¹²;
- bude zajišťovat začlenění hledisek ochrany půdy do výrobní politiky, aby se zabránilo kontaminaci půdy;
- bude zajišťovat, aby akce této strategie a iniciativy podniknuté v rámci úmluv UNCCD a UNCBD, Kjótského protokolu a Alpské úmluvy byly navzájem konzistentní, vzájemně se doplňovaly a podporovaly.

Tato strategie obsahuje opatření, která jsou v této fázi považována za vhodná na úrovni EU. Pokrok při plnění cílů této strategie se bude případně hodnotit v rámci přezkumu šestého akčního programu pro životní prostředí v roce 2012.

¹² KOM(2005) 504.